

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten

Peter Wirdenäs

031-60 51 24

peter.wirdenas@lansstyrelsen.se

BESLUT
2011-02-14

Diarienummer
511-50600-2009

Sida
1(8)

Beslut om bildande av naturreservatet Bjällermossen i Svenljunga kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syfte
Beslut om föreskrifter
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Ärendets handläggning
Skälen för beslut
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Besvärshänvisning O4:1
Bilaga 6. Sändlista

Administrativa uppgifter

Namn:	Naturreseptet Bjällermossen
NVR ID	2021166
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Svenljunga
Ungefärlig mittpunkt	1394727 – 6360148
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	55,3
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	Sydsvenska högländets och smålandsterrängens myrrika västsida.
Objektskategori:	SM, Skogs-myrmosaik
IUCN-kategori:	Ia Strikt naturreservat

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Bjällermossen.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen i bilaga 3. Beslutet är fattat med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m..

Länsstyrelsen utser Västkoststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och förstärka de naturvärden som finns i området och som är kopplade till orördhet, våtmarker med ostörd hydrologi och barrskogar med hög ålder;
- trygga och förstärka livsbetingelserna för de växt- och djursamhällen samt arter inom området som är typiska för skogs-myrmosaiker;
- tillgängliggöra området för friluftsliv och naturstudier.

Syftet ska tryggas genom att:

- området skyddas från all form av exploatering;
- avverkning, upparbetning och borttransport av såväl levande som död ved förbjuds;
- områdets gränser märks ut i fält och underhålls;
- naturvårdande skötsel för att främja den naturliga hydrologin genomförs vid behov.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg eller stig.
3. Anlägga luft- eller markledning, uppföra mast eller hägnad.
4. Anordna upplag.
5. Borra, gräva, schakta, bedriva täkt, utfylla, tippa, dika eller dämna.

6. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
7. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. Gödsla eller använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas.

1. Utmärkning av naturreservatet i terrängen.
2. Anläggning och underhåll av vandringsled, informationstavla, och andra anordningar som eldstäder och spänger.
3. Att förvaltaren eller den förvaltaren utser genomför naturvårdande gallring, röjning eller avverkning.
4. Igenläggning av diken.
5. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I den till detta beslut hörande skötselplanen (bilaga 3) framgår i detalj var anordningar ska utföras och åtgärder vidtas.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 §)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare eller motsvarande.
2. Utplanterat växt- eller djurart.

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför åtgärder som behövs för naturreservatets vård och skötsel.

Beskrivning av naturreservatet

Bjällermossen ligger i Svenljunga kommun, på gränsen mot Tranemo. Objektet ingår i ett stort myrkomplex, Hästömmossen. Hästömmossen är en välvd mosse som i våtmarksinventeringen är ett klass 2-objekt. Bjällermossen är relativt orörd, det syns inga påtagliga tecken på mänsklig påverkan. Även skogen runt Bjällermossen är till största delen orörd, det är dock gallrat i en liten del av det västra hörnet. Objektet omgärdas av brukad skog och stora arealer ungskog framförallt i sydväst. Ute i mossen finns flera mindre skogsöar, här dominerar tall men det finns även inslag av gran och björk. Tallskogen ute på fastmarksöarna är orörd. Det finns sparsamt med torrakor, högstubbar och lågor. Tallen är senvuxen och åldern varierar mellan 140-180 år. I den södra delen av området finns fina gransumpskogar med ett

visst tallinslag. Även dessa sumpskogar är orörda med torrakor och lågor. Här finns signalarterna kattfotslav och stor revmossa. Kattfotslav indikerar dels att man har ett mikroklimat med konstant hög luftfuktighet, dels att det finns en kontinuitet av äldre träd.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Planeringsbakgrund

I Översiktsplan för Svenljunga kommun som aktualitetsförklarades 2004-02-09 beskrivs området under Rekommendationer som "Ekologiskt känsliga områden", och där föreslås att "Värdefulla våtmarker skall bevaras".

Ärendets handläggning

Området uppmärksammades i samband med rapporten "Skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar" av Naturvårdsverket 2004, där Länsstyrelsen inventerade ett antal områden ägda av Sveaskog m.fl. statliga markägare. Genom en överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Sveaskog 13 juni 2008 åtog sig Sveaskog att utan ekonomisk ersättning låta dessa områden bevaras som naturreservat. Viktiga punkter i avtalsvillkoren var bl.a. att staten tar finansiellt ansvar för förvaltningen och att Sveaskog erbjuder sig mot marknadsmässig ersättning att utföra eventuell naturvårdande skötsel. Jakt, och i förekommande fall fiske ska i huvudsak kunna bedrivas som tidigare.

Genom ovanstående avtal är alla aktuella frågor om ekonomisk ersättning föranledda av reservatsbildningen lösta.

Folke Ebbesson, Passarp-Sävareds samfällighetsförening och Sveaskog har, som berörda mark- och sakägare, förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Svenljunga kommun och Skogsstyrelsen. Håkan Geiros, Britt-Marie Johansson, Tage Johansson, Västkuststiftelsen, LRF Sjuhärad, Naturskyddsföreningen i Södra Älvsborg, Naturskyddsföreningen i Tranemo, Tranemo Fågelgrupp och Tranemo kommun har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till bildande av naturreservatet och har synpunkter på formuleringarna angående statens ansvar vid insektsangrepp. Länsstyrelsen kommer att behandla frågan under 2011 i samband med översyn av mallar för reservatsbeslut, och Naturvårdsverkets kommande handbok för reservatsbildning. För Naturreservatet Bjällermossen kommer formuleringen att kvarstå.

Sveaskog tillstyrker förslaget till naturreservat och önskar snabb åtgärd vad gäller gränsernas utmärkning. Länsstyrelsens ambition kommer att vara att märka ut gränserna under 2011.

Svenljunga kommun har inget att erinra mot reservatsbeslutet (Miljö- och byggchef Susanne Norberg muntligen 2011-01-17).

Grannkommunen Tranemo kommun ser positivt på reservatsbildningen och föreslår utvidgning in i Tranemo kommun, för att nå en helhet med de sammanhängande våtmarkerna som delas av båda kommunerna. Kommunen föreslår också ytterligare en entré österifrån, från Sjötofta, med koppling till besöksmål vid Hästösjön.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Bjällermossens höga naturvärden är kopplade till våtmarkens naturliga hydrologi, och skogsmarkens relativa orördhet, med relativt riklig förekomst av gamla träd samt stående och liggande död ved. De inre delarna av området är relativt opåverkade av mekaniserat skogsbruk och om denna utveckling får fortgå kan de naturvärdena på sikt förstärkas. Föreskrifterna för området motiveras av att beslutet tryggar och förstärker livsbetingelserna för de växt- och djursamhällen samt arter inom området som är typiska för skogsmyrmosaiker, exempelvis kattfotslav, stor revmossa och orre. Området kan genom beslutet också göras tillgängligt för friluftsliv och naturstudier.

Områdets höga naturvärden har dokumenterats i bl.a. Naturvårdsverkets rapport nr. 5340, 2004 (Skyddsvärda statliga skogar – Götaland) och har där föreslagits få ett långsiktigt skydd genom reservatsbildning.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet Levande skogar, delmål 12.1.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Gagnvirke

Alla virkessortiment inkl. grenar och toppar (GROT) som tas ut ur området med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller Sveaskog i enlighet med överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Sveaskog AB den 13 juni 2008. I den händelse att Sveaskog avyttrar sitt markinnehav tillfaller virkessortimentet den nya markägaren istället.

Insektsangrepp

Det ansvar som markägaren har enligt 29 § skogsvårdslagen kommer efter naturreservatsbildningen att vara statens ansvar.

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskydds-förordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Västkuststiftelsen. Förvaltningen ska ske i samverkan med markägare.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap 13 § miljöbalken lämnas in till Miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

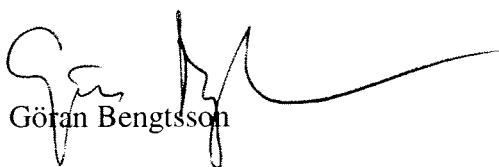
Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Borås tidning.

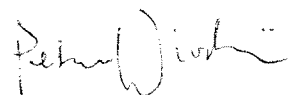
Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4:1.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat. Naturvårds-
handläggare Peter Wirdenäs har varit föredragande. I handläggningen har
också deltagit naturvårdsdirektör Sven Swedberg, antikvarie Henrik Zedig,
kulturgeograf Elin Johansson, och länsjurist Jonas Ledelius.

Göran Bengtsson

Peter Wirdenäs